

УНИВЕРЗИТЕТ „БИЈЕЉИНА“ БИЈЕЉИНА

Бијељина, Павловића пут бб – Дворови, тел/факс: 055/350-150; 351-101
ЖР: 1610250028490014 Raiffesen bank; Мат.бр.11066283; ЈИБ:4403180380002;
Шифра д.85.42www.ubn.rs.ba; info@ubn.rs.ba

ПРОЦЕДУРЕ

**ЗА ПРЕИСПИТИВАЊЕ И ИНОВИРАЊЕ СТУДИЈСКИХ
ПРОГРАМА УНИВЕРЗИТЕТА**

Бијељина, 2014. године

На основу члана 64. Закона о високом образовању Републике Српске и члана 43. Статута Универзитета Бијељина, Сенат Универзитета 26.06.2014. д о н о с и

ПРОЦЕДУРЕ ЗА ПРЕИСПИТИВАЊЕ И ИНОВИРАЊЕ СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА УНИВЕРЗИТЕТА

1. Сврха

Овом процедуром се дефинише и документује редослијед, начин и одговорност за редовно праћење, преглед, преиспитивање, измјене, допуне и иновирање постојећих студијских програма на свим циклусима студија и других облика образовања на организационим јединицама Универзитета Бијељина, с циљем осигурања потребног квалитета.

2. Подручје примјене

Ова процедура се примјењује у систему квалитета код поступка преиспитивања и иновирања постојећих студијских програма. Процедура важи за све факултете, а примјењује се у научно-наставном процесу свих циклуса студија.

3. Дефиниције, појмови и скраћенице

Процедура - одређени начин одвијања активности.

Квалитет у високом образовању – мултидимензионални концепт, који обухвата све његове функције и активности укључујући наставу и академске програме, истраживање и научни приступ, обезбеђивање особља, студената, зграда, факултета, опреме, услуга за друштво и академско окружење (према члану 11. Свјетске декларације за високо образовање-World Declaration on Higher Education).

Систем квалитета - организациона структура, одговорности, поступци, процеси и средства за спровођење управљања квалитетом.

Научно-наставни процес - на високошколској установи представља организовану активност наставника, сарадника и студената, усмјерену на његову реализацију.

Наставни план и програм - Наставним планом утврђују се наставни предмети, укупан број часова предавања, вјежби и других облика наставног рада (у даљем тексту: настава). Наставним програмом утврђује се садржај наставног предмета, начин извођења наставе и полагања испита и других видова провјере знања, обавезни уџбеници, приручници и друга обавезна литература на основу којих се полаже испит из тог наставног предмета.

Студијски програм (eng. study programme) - скуп обавезних и изборних предмета, односно дефинисаних кроз садржај наставног плана и програма, циљеве и исходе учења, методе наставе, потребну литературу и методе оцјењивања, чијим се савладавањем обезбеђују неопходна знања и вјештине за стицање дипломе одговарајућег нивоа и врсте студија. У смислу ове процедуре, студијски програм подразумјева само заокружене цјелине учења које воде конкретної квалификацији, па самим тим могу бити реализовани као студијски програми

првог, другог или трећег циклуса.

Измјене и допуне студијскога програма према нивоу измјене могу бити:

Редовно осавремењивање предмета које се односи на побољшање наставних метода, праћење савремене литературе и успјеха студената те усклађивање садржаја са савременим спознајама, не сматрају се знатнијим промјенама, већ представљају дио осигурања квалитета.

Промјена назива студијскога програма без промјена квалификације сматра се мањом измјеном и допуном студијскога програма.

Периодично унутрашње вриједновање/преиспитивање СП је дио унутрашњег система осигурања и унапријеђивања квалитета на Универзитету.

Мање измјене и допуне студијскога програма значе промјене НПП, те садржајне промјене програма до 20% које не мијењају битно студијски програм.

Веће измјене и допуне (изнад 20%, али не више од 60%) студијскога програма значе измјене и допуне студијских програма којима се у знатнијој мјери мијењају обавезни предмети, односно завршне компетенције студената и њихове квалификације.

Суштинске су измјене и допуне студијскога програма (више од 60%) оне које битно мијењају студијски програм. Поступак суштинских измјена и допуна студијскога програма.

4. Скраћенице

УБН - Универзитет Бијељина;

НПП - Наставни план и програм;

ННВ - Научно-наставно вијеће;

СП - Студијски програм;

ОЈ - Организациона јединица

УС - Унија студената

Агенција – АВОРС – Агенција за високо образовање републике Српске

Агенција - ХЕАБиХ - Хигхер Едуцатион Агенцу оф Босниа анд Херзеговина

ЕСГ - Стандарди и смјернице за осигурање квалитета у Еуропском простору високога образовања

5. Надлежности

Сенат УБН одобрава ову и све процедуре на УБН.

Особље за квалитет иницира и одобрава иницијативе других, подстиче израду и прегледа коначан текст процедуре, прати њену примјену у пракси и предлаже њено побољшање.

Руководиоци организационих јединица учествују у изради процедура и управљају одвијањем пословних процеса помоћу процедура.

Израду процедуре раде **запослени** из процеса рада на који се она односи, у тиму са члановима Одбора за квалитет .

6. Старт

Сходно законској обавези и захтјевима Стандарда и смјерница за обезбјеђење квалитета у Европском простору високог образовања (ЕСГ), а с циљем достизања постављених циљева, те адекватног одговора на захтјеве корисника и развојне потребе, УБН преко факултета врши редовно праћење, преглед и ревизију својих студијских програма.

Прикупљене информације из проведених АНЛИЗА студијски програми се побољшавају и адаптирају како би се осигурала њихова актуелност и примјереност сврси програма. С тим у вези, а на основу планова развоја, анализа и препорука из проведених анкета о квалитету и ЕЦТС оптерећењу СП, посебних закључака ННВ или других стручних органа факултета, личном иницијативом наставног особља или захтјевом проректора за наставу започињу активности по овој процедури.

Значајну улогу у поступку преиспитивања и иновирања студијских програма имају анализе које спроводи Универзитет, према Процедурама за обезбјеђивање квалитета студијских програма.

7. Поступак ревизије постојећих студијских програма

На основу анализе и интерпретације одговора добијених анкетирањем наставника, студената, завршених студената и послодаваца, одређују се евентуалне мјере у сврху побољшања, односно утврђује се потреба за провођењем процедуре за ревизију постојећих студијских програма, како би се отуда осигурао потребан квалитет у провођењу наставе и у крајњем исходу квалитет у образовању студената свих организацијских јединица Универзитета Бијељина.

Обрада и интерпретација података имаће за резултат показатеље оцјене припремљености и оспособљености за рад, по појединим знањима и вјештинама, те оцјену стеченог знања из главних група предмета студијских програма. Исти ће бити приказани према студијским циклусима, како би се што квалитетније приступило ревизији постојећих студијских програма. Како је динамика провођења поступка ревизије постојећих студијских програма предвиђена сваких пет и више година, отуда ће бити могуће у датој анализи обухватити и ревизију за студијске програме који су уведени у академској 2012/2013. години.

Организационе јединице у саставу Универзитета провјеравају, и по потреби, изнова дефинишу: циљеве студијских програма, садржај и структуру студијских програма у погледу односа општих академских, научно-стручних и стручно-апликативних дисциплина, радно оптерећење студената мјерено ЕЦТС системом бодова, исходе и стручност које добијају студенти када заврше студије и могућности запошљавања, као и даљег студирања на првом, другом или трећем циклусу студија.

Студенти властиту перцепцију сваког предмета из наставног плана и програма артикулишу кроз евалуацију наставе, наставника и сарадника која се анализира за сваку студијску годину и на основу тога се доносе компатибилни закључци са интенцијом побољшања студијских програма. У протеклом периоду ревизија наставних планова и програма урађена је на основу легитимних процедура, али исто тако су спроведене анкете и на основу њих урађене неопходне анализе, на основу којих се дошло до кумулативно квантификованих показатеља за Универзитета, као цјелину.

Организационе јединице Универзитета осигуравају студентима партиципацију у оцјењивању, евалуацији и осигуравању квалитета студијских програма. Ревизија постојећих студијских планова и програма на основу анкетирања наставника, студената и послодаваца проводи се сваких пет и више година. К на Универзитету Бијељина спроведи се формално оцјењивање и вредновање варијабли у односу на:

- квалитет наставе,
- квалитет наставника и сарадника:
- редовности одржавања наставе и вјежби,
- припремељеност наставника и сарадника за извођење предавања и вјежби,
- обимност предмета,
- покривеност литературом,
- коректност у односима према студентима и
- колико наставник и сарадник иницира студенте на самосталан рад.

Оцјењивање је урађено методом анкете, анонимног карактера, а резултати су обрађени за сваку организацијску јединицу посебно.

Студијски програми налазе се у средишту процеса наставе и учења и основ су за трансферирање знања према студентима. Отуда се на Универзитету Бијељина студијски програми континуирано ажурирају, релевантни су и реализују се, надзиру се и редовно унапређују, и постоји успостављен систем осигурања квалитета, да би се све то осигурало. Студенти би требали знати зашто су одређени предмети и програми значајни и релевантни, шта ће диференцирани модули садржавати, и шта могу очекивати да ће постићи од предмета. Правилна употреба ЕЦТС система и модуларне структуре студијских програма, у великој мјери даје импулс развоју оваквог кохерентног приступа процедури за осигурање квалитета студијских програма, и треба бити практикована на свим организационим јединицама Универзитета.

Даље, али најважније, јесте то да структура студијских програма треба да буде таква да осигура достизање унапријед утврђених исхода учења. То и јесте главни разлог за ревизију циљева и исхода учења сваког студијског програма. Исходи учења требају да садрже генеричка знања, способности и компетенције које студенти добијају по завршетку појединог циклуса студија. Наставни планови и програми често садрже ону материју коју наставник зна да предаје, а не ону коју студент треба да усвоји и разумије, да би је могао да је примјењује у својој професији, након завршетка студија.

Поступак ревизије студијских програма детаљно ће бити разрађен даљим Процедурама за преиспитивање и иновирање студијских програма.

8. Подношење иницијативе за преиспитивање или иновирање постојећег студијског програма

Сваки наставник, група наставника, катедра, ННВ може иницирати измјене, допуне или иновирање СП. Поред тога, ННВ и други стручни органи факултета у склопу редовних разматрања планова рада, анализе уписне политике, оптерећења студената, њиховог напредовања кроз студије, дјелотворности процедура за провјеру знања студената, средине за учење, служби за пружање подршке, студентских очекивања, потреба и задовољства програмом, те анкетирања послодаваца и сл. може закључком иницирати евалуацију студијских програма.

Иницијатива се подноси ННВ или декану факултета у слободно писаној форми.

Уз иницијативу се доставља и Опис измјена и допуна на јединственој форми (Прилог 1.) која садржи детаљне податке /информације од значаја за извођење предметног студијског програма.

Уколико се ради о већим измјенама и допунама студијског програма поред описа измјена и допуна потребно је доставити и цијеловит приједлог иновираниог НПП (Прилог 2.) и наставни

програм за сваки измјењени предмет (Прилог 3.).

Цјелокупна документација се доставља у два примјерка од којих је један у електронском облику најкасније шест мјесеци прије почетка академске године у којој се планира почетак извођења студијскога програма.

Захтјев за суштинским измјенама СП се третира као захтјев за покретање новог СП и све активности се одвијају према правилима о увођењу новог СП на УБН.

План осигурања квалитета СП мора бити састављен према Стандардима и смјерницама за осигурање квалитета у Еуропском простору високога образовања, а треба да садржи документацију на којој се темељи систем осигурања квалитета факултета, из које је видљиво да подносилац иницијативе планира поступке вриједновања рада наставника и сарадника, праћења оцјењивања, вриједновања доступности ресурса за процес учења и поучавања, вриједновања подршке студентима, праћења студентске пролазности, праћења задовољства свих вањских и унутрашњих судионика СП, те њихово информисање о СП.

Када се ради о периодичном вредновању или редовном законском преиспитивању СП, проректор за наставу упућује захтјев за преиспитивање студијских програма наставном научном вјећу на одговарајућем студијском циклусу. Преиспитивање се у овом случају изводи израдом интерног самовалационог извјештаја.

9. Разматрање иницијативе

Претходну процјену и вриједновање већих измјена и допуна студијског програма спроводи наставно-научно вијеће факултета.

Сходно поднесеној иницијативи ННВ се руководи сазнањима о достигнућима у развоју науке и технике, наставним плановима и програмима на другим универзитетима, потребама окружења, постојећим ресурсима, Законом о високом образовању и Статутом Универзитета, сагледава све сегменте и доноси одговарајући закључак/препоруку у вези са поднесеном иницијативом. То подразумјева прихватање или одбијање, али и могућу дораду иницијативе, у којем случају активности процедуре.

Уколико ННВ не подржи иницијативу, процедура иновирања студијског програма се завршава.

Уколико је иницијатива подржана, оставља се рок да се изнесу евентуалне примједбе, приједлози и сугестије по иницијативи.

10. Разматрање приједлога на ННВ-у

Коначну Одлуку о мањим измјенама и допунама студијскога програма доноси Сенат Универзитета.

Носиоци студијскога програма могу више пута мијењати студијски програм, али предмети у укупном износу од 80% ЕЦТС бодова цјелокупнога програма не смију бити промијењени у односу на изворни студијски програм с одобрењем/дозволом.

Уколико Сенат процијени да промјене нису у складу са претходним, затражит ће поступак вриједновања већих измјена и допуна студијскога програма.

Код вриједновања већих измјена и допуна СП, иницијатива са пратећом документацијом и достављеним закључцима, препорукама и евентуалним примједбама, разматра се на сједници **ННВ-**

ННВ разматра иницијативу у цјелости, а посебно: економске, организацијске, и социјалне елементе оправданости измјена СП, те његов општи утицај на позицију факултета у друштвеној заједници, окружењу и високом образовању.

Уколико има потребе ННВ може захтјевати дораду иницијативе која се разматра на исти начин као почетни приједлог.

Ако ННВ прихвати приједлог иницијативе иста се доставља у форми приједлога Сенату на усвајање путем проректора за наставу, а након обављене рецензије.

У случају редовног периодичног преиспитивања СП самоевалуациони извјештај који је израђен, усвоја Сенат, на коме се реализује предметни СП. Став о поднесеном самоевалуационом извјештају Сенат изражава закључком којим се исти усваја или не, те даље активности и њихове носиоце у поступању са СЕР зависно од његове намјене (акредитација, мишљење у вези са гашењем СП и сл.), као и препоруке за његову евентуалну дораду.

11. Рецензија предложених измјена студијског програма

Приједлог за вриједновање **већих** измјена и допуна СП заједно са пратећом документацијом се након прихватања на ННВ-у доставља Проректору за наставу. Најкасније у року од 14 дана од дана запримања потпунога захтјева за преиспитивање или иновирање СП проректор обавља формалну процјену потребних услова и осталих докумената, те именује Тим за независну рецензију у чијем саставу треба да буде координатор за квалитет УБН. Тим за рецензију је у року од 45 дана дужан проректору за наставу доставити рецензију предложене измјене СП са једним од сљедећих приједлога:

1. Прихватају се веће измјене и допуне студијског програма
2. Одбијају се веће измјене и допуне студијског програма.

У случају да се приједлогом одбијају веће измјене и допуне СП, проректор Приједлог тима за независну рецензију доставља ННВ на изјашњење.

ННВ-а о приједлогу Тима за рецензију даје мишљење те своје мишљење у форми приједлога доставља Сенату ради доношења одлуке.

12. Разматрање приједлога измјена на Сенату

На основу достављеног приједлога ННВ и приједлога Тима за рецензију већих измјена и допуна СП који је достављен путем проректора за наставу, Сенат УБН исти разматра, а узимајући у обзир потребе окружења, стратегију развоја, мисију и циљеве УБН, достигнути степен развоја науке и технике и ограничења надлежних органа, доноси једну од сљедећих одлука:

1. Прихватају се веће измјене и допуне СП
2. Одбијају се веће измјене и допуне СП.

О донесеној одлуци Сенат обавјештава подносиоца иницијативе путем ННВ на којој се СП реализује.

Уколико је захтјев одбијен, поновни захтјев се може поднијети по истеку године дана од дана доношења одлуке Сената.

13. Имплементација Одлуке Сената

Ако је Сенат својом одлуком прихватио веће измјене и допуне СП, путем Управног одбора и исту предлаже Министарству просвете и културе Републике Српске на усвајање.

По добијању одобрења од Министарства може почети његова реализација, а иновирани СП се уноси у регистар СП. Студиј на СП почиње наредне школске године у односу на моменат доношења одлуке о иновирању.

14. Документација

Важност процедуре

Важећа процедура се чува без ограничења. Неважећа процедура мора да се чува најмање 2 (двје) године после њене измјене од стране координатора за квалитет. Као мјеродаван датум се узима датум ревизије.

Документација

Документација настала у поступку измјене, допуне, иновирања и/или преиспитивања СП и друга пратећа документа се чувају према Закону о архивирању.

15. Одговорност

Одговорно лице за спровођење процедуре су декани факултета на којима се реализују студијски програми и проректор за наставу.

16. Дистрибуција

Одговорно лице за издавање нових процедура, њихово процјењивање и измјене је менаџер за квалитет.

Предсједник Сената
Проф. др Милена Јеликић – Стаков

Милена Јеликић – Стаков

ОПИС ИЗМЈЕНА И ДОПУНА СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА

ОПШТЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА				
Назив студијског програма				
Носилац студијског програма				
Тип студијског програма				
Ниво студијског програма				
Начин извођења студијског програма				
Академски/стручни назив по завршетку студија				
Укупни број ЕЦТС бодова	Прије промјене		Послије промјене	
Приједлог ННВ-а Фармацеутског факултета				
Одлука Сената Универзитета Бијељина				
Опсег измјена и допуна студијског програма	Број ЕЦТС бодова непромијењенога дијела програма:			
	Број ЕЦТС бодова промијењенога Дијела програма:			
Редни број измјена и допуна студијског програма:				
Процјена постотка промјена, измјенаи допуна студијског програма	а) до 20% б) више од 20%, с) мање од 60% д) више од 60%			

ОПИС ИЗМЈЕНА И ДОПУНАСТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА

Табела 1. Опис измјена и допуна студијског програма _____ на _____ факултету Универзитета Бијељина

Р.бр.	Назив предмета који се мјења	Назив новоуведеног предмета	Бој ЕЦТС бодова предмета који се мијења		Образложење промјене
			Прије промјене	Послије промјене	
1					
2					
3					
4					
5					

*Документ је потребно копирати за већи број измијењених и/или надопуњених предмета

ОПИС ИЗМЈЕНА И ДОПУНАСТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА

Шифра							
Назив предмета							
Тип предмета							
Година							
Семестар							
Услов							
Матичност предмета							
Научна област							
Ужа научна област							
Опис предмета							
Циљ							
Сврха-знања и вештине							
Садржај предмета-теоријска настава							
Садржај предмета-практична настава							
Методе извођења наставе							
Литература-обавезна							
Литература-препоручена							
Метрика предмета							
ЕЦТС	Наставне активности				Самостални рад		Свега часова
	Теорија	Вежбе	Семинарски рад	Остало	Индивидуално учење		
Вредновање рада студента							
Предиспитне обавезе					Завршни испит		Укупно
Предавања	Вежбе	Колоквијум	Семинарски рад	Практични рад	Писмени	Усмени	
Списак наставника и сарадника у настави							